

© Klaas Spronk

Het Israëlitisch-Palestijns-Arabisch conflict

Op 16 november wordt in de Generale Synode van de PKN het rapport met bovengenoemde naam besproken. Op het moment dat onderstaand commentaar geschreven wordt is de uitkomst van dat gesprek nog niet bekend, maar wel te voorspellen: men komt er niet uit, in ieder geval niet eensgezind.

Volgens de opzet van de besprekingen hoeft dat overigens ook nog niet. Bij de eerste aanzet van dit rapport gaat het volgens de begeleidende brief slechts om “het verhelderen van standpunten en het daadwerkelijke gesprek over de verschillende thema’s die een rol spelen bij het beoordelen van het conflict”. Ook zullen nog een tiental bij deze problematiek betrokken groeperingen worden uitgenodigd om in januari 2008 hun mening te geven over het rapport. Dat zal op grond van de besprekingen worden bijgesteld. In april 2008 zal de synode er dan een besluit over nemen.

Een zeer zorgvuldige procedure dus. In dat kader moet men ook de oproep zien aan de synodeleden om “terughoudend” te zijn naar de pers voorafgaand aan de bespreking in de synode. Zoals men kon lezen in het vorige nummer van *Centraal Weekblad* was niet iedereen daar gelukkig mee. Het valt niet mee dit gesprek in goede banen te leiden. Daarvoor zijn de tegenstellingen te groot. Van alle kanten wordt er druk op de synodeleden uitgeoefend. Elk woord zal als op een goudschaaltje gewogen moeten worden. Men zou ook kunnen zeggen – met een in deze situatie helaas passender beeld – dat het moddergooien al is begonnen.

Intussen zijn de bedoelingen van de opstellers van het rapport en het moderamen van de synode duidelijk. Men gaat voor de èn-èn benadering: voor verbondenheid met Israël èn met de Palestijnen via de kerken en christenen in het Midden-Oosten. Daarvoor gebruikt men nadrukkelijk de beladen term “verbondenheid”. De in de kerkorde genoemde “onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël” sluit verbondenheid met andere partijen in het conflict niet uit, zeker niet als het gaat om mensen die behoren tot de broeders en zusters van de christelijke gemeenschap.

Dat klinkt heel aannemelijk en volgens opiniepeilers is het een visie die door een meerderheid binnen de PKN wordt gedeeld. Helaas is dit waarschijnlijk echter te mooi of te oppervlakkig om waar te zijn. Voor sommigen is dit namelijk verraad aan Israël, omdat het duidt op sympathie voor mensen die het bestaan van de staat Israël bedreigen; voor anderen gaat het juist al te gemakkelijk voorbij aan het onrecht dat Israël als militaire machthebber de Palestijnen aandoet. Wat het gesprek vooral moeilijk maakt, zijn de theologische overwegingen. De stichting van de staat Israël kan gezien worden als een teken van Gods trouw aan zijn verbond met het volk Israël en als een vervulling van profetieën uit de Bijbel. De trouw van God aan zijn volk wordt ook beleden door Paulus, ondanks het feit dat veel Joden Jezus niet als de messias erkenden. In diezelfde Bijbel klinkt echter ook heel luid de roep om recht en gerechtigheid, met name tot wie zich met God verbonden weet. De bringers van die boodschap tonen weinig respect voor (schijn)heilige huizen en naties.

Wil men in de PKN een weg vinden tussen een kleurloos compromis en een uitzichtloze loopgravenoorlog, dan kan men zich het beste concentreren op het gesprek over de theologische vragen en over de daarachter liggende verschillen wat betreft de uitleg van de Bijbel. Blijkens de eerste reacties is het nu besproken rapport daarin al te voorzichtig. Men kan het gesprek binnen de kerk over het conflict tussen Israël en de Palestijnen vergelijken met de vraag hoe je moet reageren op een moeizame echtscheiding: de twee partners zijn erg boos op elkaar en eisen van hun omgeving een strikte keuze voor de één en tegen de ander. Wie zich met beiden verbonden voelt en niet wil kiezen, is voor geen van de strijdende partijen acceptabel. In zo’n situatie moet je als betrokken toeschouwer heel goed weten waar je zelf voor staat. Anders raak je in de war.